

Horodyska, Halina

Kaszubska sesja wyjazdowa Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 40/4, 163-165

1995

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Podkreślić należy, że litewscy geolodzy zainteresowali się – dotychczas pomijanymi w ich opracowaniach – dziejami Uniwersytetu Stefana Batorego. W związku z tym podczas spotkania rozważane były projekty zorganizowania w 1996 r. wycieczki terenowej po miejscach badań Pachuckiego na Litwie i w Polsce (zwłaszcza wychodnie jury w Popielanach koło Kowna, Suwalszczyzna i Lubelszczyzna). W dalszej perspektywie zostanie zorganizowana konferencja poświęcona badaniom polskich geologów na Wileńszczyźnie.

Zbigniew Wójcik
(Warszawa)

KASZUBSKA SESJA WYJAZDOWA KOMITETU HISTORII NAUKI I TECHNIKI PAN

W dniach 22–24 maja 1995 r. w Gołuniu-Wdzydzech odbyła się naukowa sesja wyjazdowa na Kaszuby. Zorganizowana została przez Komitet Historii Nauki i Techniki Polskiej Akademii Nauk. Sesja była połączona z promocją wydanej przez Komitet książki, poświęconej Stefanowi Ramułtowi: *Cate życie pod urokiem mowy kaszubskiej* pod redakcją Haliny Horodyskiej, wydawnictwo Retro-Art, Warszawa 1995 r.

Sesja miała charakter interdyscyplinarny. Wzięli w niej udział przedstawiciele wielu dziedzin nauki, członkowie Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN, zaproszeni goście z Uniwersytetu Gdańskiego i inni.

Pierwszy dzień sesji poświęcony był poznaniu regionu Kaszubskiego. 22 maja jadąc na Kaszuby członkowie Komitetu zatrzymali się w Przysiersku i złożyli kwiaty na grobie Floriana Ceynowy. Obejrzeni płaskorzeźbę popiersia Ceynowy dłuta rzeźbiarza i poety kociewskiego Zygmunta Bukowskiego. Rzeźba została wykonana w 1995 r. i znajduje się w gimnazjum noszącym imię Floriana Ceynowy w Przysiersku. Następnie wysłuchali informacji o życiu i działalności kaszubskiego pisarza i folklorysty, podanej przez miejscowego nauczyciela Ireneusza Pieroga, piszącego pracę doktorską o Ceynowie.

Poza Przysierskiem uczestnicy sesji zwiedzili muzeum Hymnu Narodowego w Będominie, skansen we Wdzydzech Kiszewskich, zatrzymali się w Kościerzynie, a w drodze powrotnej w Chełmnie.

W dniu 23 maja w pięknie udekorowanej dużej sali ośrodka wczasowego, położonego wśród kaszubskich lasów w Gołuniu-Wdzydzech, odbyła się sesja naukowa. Uświetniły ją występy młodzieżowego regionalnego zespołu kaszubskiego z Wielkiego Klimcza. Tańce i piosenki kaszubskie wzbudziły zainteresowanie i zachwyt widzów.

Wprowadzenie do sesji wygłosiła prof. dr Irena Stasiewicz-Jasiukowa przewodnicząca Komitetu Historii Nauki i Techniki PAN (Warszawa). Referaty

przedstawili: prof. dr Józef Borzyszkowski (Gdańsk) – *Pomorze a ideologia ruchu kaszubsko-pomorskiego*; prof. Gerard Labuda (Poznań) – *Oczekiwania i kłopoty w pracach nad syntezą historii Kaszubów*. (Z powodu nieobecności prof. dr G. Labudy referat odczytał prof. dr Brunon Synak); prof. dr Waldemar Voisé (Warszawa) – *Florian Ceynowa i przyszłość*.

Prof. J. Borzyszkowski wychodził z założenia, że ideologia ruchu kaszubsko-pomorskiego, poczynając od Wiosny Ludów, dobrze jest zilustrowana przez twórczość i losy pisarzy, działaczy regionalnych. Omawiał więc w referacie najbardziej reprezentatywnych twórców tego ruchu poczynając od Floriana Ceynowy (1817–1881), poprzez m.in. Hieronima Derdowskiego (1852–1902), Aleksandra Majkowskiego (1876–1938), ks. Kamila Kantaka (1881–1976), Jana Karnowskiego (1886–1939) po Lecha Bądkowskiego.

Prof. G. Labuda w wygłoszonym referacie zastanawiał się nad zagadnieniem, czy opracowywane dzieło ma być „historią Kaszub, jako terytorium, na którym rozwijały się dzieje Kaszubów, czy też winna to być historia Kaszubów jako pewnej wspólnoty etnicznej i kulturowej”.

Prof. Waldemar Voisé w swoim wystąpieniu rozważał „przyszłość cenowizmu” i snuł refleksje na temat „inności” myślenia i działania Floriana Ceynowy. Przypomnił, że ten działacz społeczny, nazwany w 1947 r. twórcą kaszubskiego regionalizmu, właśnie za „inność” był potępiany, ale także okazywało się często, że ta „inność” była pożyteczna. Ponieważ „inność” nigdy nie odpowiada konserwatystom, postawa krytyczna wobec Ceynowy przetrwała do dziś.

Autor referatu zwrócił uwagę na dawny organ młodokaszubski – czasopismo „Gryf”, które obok bogatej bibliografii na temat Ceynowy, może dostarczyć materiału do rozmyślenia nad „przyszłością cenowizmu”. Wiele krytycznych uwag Ceynowy jest aktualnych do dziś.

Zastanawiając się, czy lepiej „przyszłość cenowizmu” wiązać z przygotowaniem pogłębionej, drobiazgowej analizy, czy też podjąć „ryzyko” syntezy – prof. W. Voisé – opowiada się za tą ostatnią. Na zakończenie warto zacytować jego słowa: „Wszyscy są niemal zawsze przekonani, że przyszłość to po prostu dalszy ciąg teraźniejszości, gdy tymczasem tylko na pierwszy rzut oka tak jest, w rzeczywistości zaś jest to sfera możliwości dziś jeszcze nieznanych. Czy więc patrząc w przyszłość warto tracić z oczu to, co może ona dać po doświadczeniach dotychczasowych? Zamiast zastanawiać się nad tym, jak „tu i teraz” myślał i działał Ceynowa, można zastanawiać się nad tym, jaki mógłby on być „tam i później”, tzn. w przyszłości.”

Po referatach i dyskusji odbyła się promocja książki pt.: *Całe życie pod urokiem mowy kaszubskiej*. Swoimi uwagami nad przygotowaniem do druku tej publikacji i jej znaczeniem podzieliła się Halina Horodyska.

Prawie cały nakład książki rozsprzedano na miejscu.

Potem ponownie rozgorzała dyskusja nad zagadnieniami zawartymi w książce o Ramulcie i w referatach. Przyjezdni spoza Kaszub goście byli nie tylko oczarowani gościnnością Kaszubów i ich piękną ziemią, lecz także niezwykle zainteresowani problematyką regionu kaszubskiego.

Ożywiona dyskusja przedłużyła się do późnych godzin nocnych i prawie północ wybiła na zegarze, gdy prowadząca sesję profesor Irena Stasiewicz-Jasiukowa, ze względu na późną porę, zakończyła posiedzenie.

Halina Horodyska
(Warszawa)

UROCZYSTOŚCI 150 ROCZNICY POWSTANIA ROYAL COLLEGE OF CHEMISTRY

W dniach 21–23 września 1995 r. w Imperial College of Science, Technology and Medicine w Londynie odbyła się uroczysta międzynarodowa konferencja poświęcona 150 rocznicy założenia Royal College of Chemistry. Oficjalna nazwa tej konferencji była: *Imperial Chemistry*, a została zorganizowana przez Royal Society of Chemistry.

W konferencji brało udział, sądząc na podstawie specjalnej broszury z oficjalną listą uczestników, aż 161 osób z 11 krajów: Wielkiej Brytanii (138), Stanów Zjednoczonych (7), Francji (3), Kanady (3), Hiszpanii (2), Japonii (2), Szwajcarii (2), Australii (1), Niemiec (1), Polski (1) i Szwecji (1).

Imperial College of Science, Technology and Medicine to dość duża uczelnia, nowoczesnie zaprojektowana i wyposażona, obejmująca 16 wydziałów, w tym 3 chemiczne, jak: **Chemical Engineering and Chemical Technology**; **Chemistry**; oraz **Biochemistry**. Zlokalizowana jest w luksusowej dzielnicy Londynu, w bliskim sąsiedztwie Hyde Parku.

Pierwszy dzień konferencji miał charakter bardzo uroczysty. Rozpoczął ją godzinny *lunch*, następnie zebranych powitał rektor uczelni Sir Ronald Oxburgh, zaś referaty wygłosili: C.A. Russell (Open University): *Imperialna chemia: początki i wzrost wielkiej tradycji*; Sir Derek Barton (Stany Zjednoczone): *Wynalezienie reakcji chemicznych*. Po krótkiej przerwie na tradycyjną herbatę referaty wygłosili: Sir Geoffrey Wilkinson (Imperial College): *Pewne wspomnienia*; specjalny wykład (tzw. *Robert Robinson Lecture*) wygłosił P.D. Magnus (Stany Zjednoczone): *Synteza czynników antitumorycznych*. Ten angielsko-amerykański dzień konferencji zakończyła uroczysta kolacja (tzw. *Sesquicentary Dinner*).

Drugi dzień konferencji miał mniej uroczysty charakter. Wygłoszono sześć referatów specjalistycznie sprofilowanych pod względem chemicznym. Referaty wygłosili: E.W. Abel (University of Exeter): *Pewne dygresje na temat zmieniających się kompleksów metali*; J.E. Baldwin (University of Oxford): *Nowe*